

PRESSEMEDDELELSE

IRAKISKE TORTUROFRE OPFORDERER FORSVARSMINISTER WAMMEN TIL AT

- 1) **DROPPE FORÆLDELSESINDSIGELSEN.**
- 2) **OPHÆVE MØRKLÆGNINGEN AF SAGENS YDERLIGERE FILMSOPTAGELSER, DOKUMENTER, VIDNEFØRSEL AF YDERLIGERE MILITÆRFOLK, M.V.**
- 3) **PÅLÆGGE DET SAGSØGTE FORSVARSMINISTERIUM (VED KAMMERADVOKATEN) UNDER DEN VERSERENDE RETSSAG IKKE AT GIVE USANDE OP-
LYSNINGER (BENÆGTELSE, LØGNE "NØDLØGNE" ELLER LIGN.).**

Hvis Danmark er en demokratisk retsstat skal der gives de 23 irakiske torturofre adgang til at få deres sager behandlet ved domstolene.

Omkring kr. 4 mio., har staten hidtil brugt af skatteydernes penge til at kaste grus i maskineriet ved forskellige former for indsigelser, der har haft det formål at forsinke, besværliggøre og så vidt muligt umuliggøre sagernes gennemførelse ved domstolene.

Forældelsesindsigelsen er ulovlig såvel efter dansk ret som ifølge internationale konventioner.

Mørklægningen af sagen er ligeledes stridende mod Forsvarsministeriets forpligtelser såvel ifølge dansk ret som ifølge internationale konventioner, og derved også ulovlig.

Statens anvendelse af løgne er (stadig) ulovligt.

Irakernes advokat Christian Harlang udtaler:

Efter Højesterets anvisning er sagerne i okt. 2014 genanlagt og forsvarsminister Nicolai Wammen (ved dennes advokat, Kammeradvokaten) skal nu svare i retten, og får derved mulighed for - omsider mere end 3 års ventetid - at afgive sit skriftlige svar således, at de hidtidige bestræbelser på at besværliggøre, forsinke og reelt set umuliggøre irakernes adgang til retfærdighed, bliver ophævet og at der på mindre ulige vilkår bliver mulighed for irakerne til at få retfærdighed ved de danske domstole.

Det er et civilt sagskompleks, og det er 100% i forsvarsministerens hænder, om han vil ændre kurs og medvirke til at irakerne får en fair rettergang, eller om ministeren vil fortsætte med at føje spot til skade og ikke giver irakerne mulighed for retfærdighed.

København, d. 19. november 2014

Christian Harlang

Forsvarsminister Nicolai Wammen
Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 42
1060 København K.

Overbragt og sendt pr. mail:
fmn@fmn.dk

19. november 2014
J.nr. 600096
CHA/kik

Kære forsvarsminister Nicolai Wammen

Vedr.: Opfordring til ministeren i Iraktortursagerne.

Som advokat for de 23 irakiske torturofre retter jeg herved henvendelse til dig personligt (med kopi til Kammeradvokaten) angående den ved domstolene verserende sag (BS 99-5206/2014) om den danske operation Green Desert d. 25. oktober 2004, hvor mine klienter under ledelse, ansvar og medvirken af den danske bataljon, og efterfølgende overgivelse af disse civile sunnier til shia-militsen er blevet udsat for nedværdigende behandling og tortur i strid med Danmarks internationale forpligtelser ifølge bl.a. FN-konventionen mod tortur og i direkte strid med dansk lov, hvori Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) som bekendt er inkorporeret.

Der er i sagerne for så vidt angår de første 11 sagsøgere fremlagt fagkyndige retsmedicinske rapporter for undersøgelser foretaget af statsobducent, prof. dr.med. Jørgen Lange Thomsen, Odense, klinisk psykolog dr. Sana Hamze, Beirut, og retspsykiater dr. Mona Hamed Imam, Cairo, hvis konklusion for et torturoffer i nærværende sager typisk er følgende:

- ”1) There is consistency between the psychological findings and the alleged report of ill-treatment and abuse.

- 2) There is consistency between the alleged type of physical abuse, the immediate physical symptoms and the present objective findings and symptoms.
- 3) The physical and psychological abuse of the examinee amount to torture.”

For yderligere 11 sagsøgere er der i september og oktober 2014 foretaget fagkyndige retsmedicinske undersøgelser af vicestatsobducent, Phd. Peter Mygind Leth, Odense, retspsykiater, dr. Raghda Sleit, Cairo og klinisk psykolog dr. Sana Hamze, Beirut. Rapporterne er under udarbejdelse.

Retsmedicinernes arbejde er der givet et indblik i ved den dokumentarfilm, som netop har haft premiere i forbindelse med CPH:DOX 2014: "A Civilized Country". ("Et civiliseret land"), og som g.d. blev vist i DR2.

Der foreligger i sagerne yderligere en betydelig mængde bevismæssige oplysninger, herunder fra bataljonens souschef, oberst løjtnant Anders Kjærgaard og andre militærfolk, der deltog i aktionen, en af filmene optaget med forswarets combatcamera samt en lang række andre oplysninger.

Højesteret har udtalt sig om sagens alvor og betydning d. 17. september 2013 (UfR 2013.3358H), hvorunder Forsvarsministeriets krav om sagsøgerens betaling af sikkerhedsstillelse til Forsvarsministeriet som betingelse for, at sagerne kunne føres, blev underkendt navnlig med følgende præmisser fra Højesteret:

"De foreliggende sager angår den danske stats ansvar for påstået tortur i forbindelse med, at dansk militær i Basra i Irak angiveligt tilbageholdt et antal lokale og overgav dem til irakisk politi. Efter det oplyste om de økonomiske forhold, der hvor de kærende bor, er der grund til at antage, at et krav om sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger reelt vil kunne afskære de anlagte retssager. Sagernes helt særlige karakter og omstændigheder – den danske stats mulige ansvar for militær magtudøvelse i udlandet og de angiveligt resourcesvage ofre for tortur i udlandet sammenholdt med statens begrænsede interesse i sikkerhedsstillelsen for sagsomkostninger – indebærer efter Højesterets opfattelse, at det vil være urimeligt at imødekomme Forsvarsministeriets an-

modning om sikkerhedsstillelse. Højesteret fritager derfor de elleve kærende for at stille sikkerhed for sagsomkostninger.”

Uanset dette har Procesbevillingsnævnet d. 11. november 2013 fastholdt afslag på fri proces, der var meddelt af Civilstyrelsen navnlig med følgende begrundelse:

” De har oplyst, at De den 25. november 2004 blev tilbageholdt og arresteret, og at De blev tilbageholdt i 2 ½ måned. De flygtede den 10. februar 2005 til Jordan og herfra videre til Kuwait. Civilstyrelsen finder på baggrund heraf, at Deres krav er forældet senest primo februar 2010 efter 1908-loven, hvorefter overgangsbestemmelserne i forældelseslovens § 30 finder anvendelse.

.....

De har anlagt retssagen mod Forsvarsministeriet i september 2011, og retssagen er således anlagt omkring 19 måneder efter udløbet af forældelsesfristen.

Civilstyrelsen bemærker, at De ikke på det foreliggende grundlag har fremlagt oplysninger eller godtgjort omstændigheder, der efter Civilstyrelsens opfattelse kan føre til, at forældelsesfristen i medført af § 3, stk. 2, skal regnes fra et senere tidspunkt som følge af, at De var ubekendt af fordringen, eller at De har været afskåret fra at afbryde forældelsen på grund af ukendskab til skyldnerens opholdsted eller på grund af en hindring, som ikke beror på Deres forhold, jf. forældelseslovens § 14, stk. 1.”

Ved skrivelse af 18. december 2013 meddelte jeg Østre Landsret følgende:

”Herved skal jeg meddele, at sagsøgerne ikke kan give møde i sagerne til det indkaldte retsmøde fredag d. 20. december 2013 kl. 09:30, idet Procesbevillingsnævnet d. 11. november 2013 har meddelt afslag på fri proces, og idet sagsøgerne i øvrigt ikke har mulighed for at tilvejebringe de nødvendige ressourcer.

Kommunikation til sagsøgerne kan ske via mit kontor.”

Sagerne blev herefter afvist af Østre Landsret. Med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet blev afvisningskendelsen indbragt for Højesteret, der d. 24. oktober 2014 stadfæstede afgørelsen, dog med følgende bemærkning:

"Afvises en sag efter retsplejelovens § 360, stk. 1, som følge af sagsøgerens udeblivelse, afskærer dette ikke sagsøgeren fra at anlægge sag på ny mod betaling af en ny retsafgift."

Sagerne er samme dag genanlagt og verserer nu ved domstolene under ovennævnte sagsnr. BS 99-5206/2014.

Det hidtidige forløb er klart udtryk for en retsnægtelse, der - i sig selv - vil blive indbragt for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Under sagen ved Menneskerettighedsdomstolen vil det selvsagt blive påberåbt som en skærpene omstændighed, dersom de 23 torturofre - nu på 4. år - nægtes adgang til rettergang.

Oversigtsmæssigt er der herefter følgende verserende sager:

- 1) Retssagen i Danmark (sagsnr. 99-5206/2014) om dansk ansvar for tortur, d.v.s. den danske stats ansvar for operation Green Desert i forhold til de 23 irakiske torturofre, først anlagt d. 13. september 2011, og
- 2) Hidtidig retsnægtelse, der separat indenfor de kommende uger vil blive indbragt for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

De under 1) nævnte sager vil blive forsøgt gennemført ved de danske domstole, hvorunder der stilles krav om, at der nu bevilges de fornødne ressourcer.

Yderligere fortsat ulige procesvilkår i sig selv indebærer yderligere krænkelse vedrørende den under 2) nævnte sag.

Det bemærkes, at jeg er bekendt med, at Forsvarsministeriet hidtil har måttet honorere Kammeradvokaten med kr. 4 mio. vedrørende dennes arbejde, der i realiteten går ud på at "kaste grus i maskineriet".

Efter vores opfattelse er det ikke alene forkert, men decideret ulovligt, når statens afdelinger for fri proces (Civilstyrelsen/Procesbevillingsnævnet) som følge af indsigelsen om forældelse giver afslag på fri proces.

Danmark er omfattet af direkte konventionsmæssige forpligtelser som går ud på, at når der blot er mistanke om at staten har været ansvarlig for tortur, så har staten pligt til direkte at gå ind og gøre sit for, at der bringes civile ofre erstatning og anerkendelse af deres ulykke.

I nærværende sagskompleks har den danske stat brugt enorme ressourcer (4 mio. kr. og sit embedsapparat) på at gøre det modsatte.

Allerede af den grund burde forældelsesindsigelsen ikke fremsættes, og i hvert fald burde statens afdeling for fri proces ikke udnytte dette til at give afslag på fri proces.

Hertil kommer følgende:

Problemet med den ulovlige administration i statens afdelinger for fri proces kunne løses af forsvarsministeren, jf. nedenfor.

Det er en forpligtelse for forsvarsministeren ifølge det foreliggende retsgrundlag at sørge for, at irakerne ikke afskæres fra retfærdig rettergang, herunder ved at kræve deres sager forældet og derved undgå indholdsmæssig stillingtagen til Danmarks ansvar for tortur.

Allerede ved at frafalde forældelsesindsigelsen ville forsvarsministeren bidrage til, at sagerne ikke som nu - pinagtigt - forsinkes i årevis, men derimod i 2015 kunne få deres afgørelse i retten, således som din forgænger Nick Hækkerup ved gentagne lejligheder, herunder i åbent samråd, har givet udtryk for, at det er regeringens opfattelse, at de bør.

For mine klienter meddeler jeg hermed følgende **opfordringer**, som har et klart moralsk og politisk belæg, og som samtidig vil føre til, at Danmark ikke internationalt vil blive dømt for sin retsstridige behandling af torturofrene:

- 1) Frafald forældelsesindsigelsen i forhold til de nu ved domstolene verserende sager, BS 99-5206/2014, så der kan bevilges fri proces, hvilket ville betyde, at irakernes mulighed for at få deres sager undersøgt, behandlet og afgjort ved danske domstole ikke afskæres.**
- 2) Ophæv mørklægningen af sagens fulde oplysning, herunder angående de yderligere filmoptagelser, vidneforklaring fra andre soldater, dokumenter, m.v.**
- 3) Pålæg det sagsøgte Forsvarsministerium (ved Kammeradvokaten) under den verserende retssag ikke at give usande oplysninger (benægtelser, løgne, "nødløgne" eller lign.)**

De ovennævnte under 1), 2) og 3) påpegede misgerninger er udtryk for ulovlig forvaltning, og det er din, Nicolai Wammens, forpligtelse at rette op på dette omgående.

Jeg gør også opmærksom på den enorme ulighed, der hidtil har bestået, og som du som socialdemokratisk forsvarsminister ikke burde kunne leve med.

For at kunne føre deres civile sager har irakerne brug for at have ressourcer til rådighed også til betaling af tolke, deres egen rejse fra Irak hertil, rejse for vidner, udgifter til fremstilling af sagens dokumenter i indbundne ekstrakter, materialesamlinger (et krav som domstolene stiller), m.v. samt andre udgifter der er nødvendige i en civil retssag, der føres under de procesretlige rammer i den såkaldt kontradiktoriske proces, der indebærer at det er parterne selv, der skal dokumentere og oplyse og i det hele taget fremføre sagen.

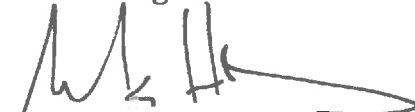
Det er evident, at de hidtidige vilkår er så ulige, at de reelt afskærer fra retfærdig rettergang, strid med Danmarks internationale forpligtelser og dansk lovgivning.

Det er i Danmark en udbredt opfattelse, at det er dit embedsværk og det herunder hørende militære system, der ved de ovennævnte metoder forsøger at hindre sagens opklaring og en passende løsning, også i forhold til det danske militærs adfærd og dermed sammenhængende ansvar i fremtiden.

Der har fra vores side igennem nu to år været fremsat erklæring om, at vi gerne ser forligsmæssige løsninger med udgangspunkt i de ordninger, som man har kunnet etablere i Storbritannien med det britiske forsvarsministerium.

At vi i Danmark ikke kan løse sagerne på nogenlunde tilsvarende vis er helt uantageligt.

Med venlig hilsen

Christian Harlang